

**Sprawozdanie merytoryczne
z działalności Zjednoczenia Łemków
za rok 2019 r.**

Zjednoczenie Łemków jest organizacją pozarządową o zasięgu ogólnopolskim. Działalność organizacji opiera się przede wszystkim na wolontariacie.

I. Celem działania Zjednoczenia jest pobudzanie, pielęgnowanie i rozszerzanie działalności kulturalno-oświatowej na obszarze Łemkowszczyzny i innych skupiskach społeczności lemkowej, a w szczególności:

- podtrzymywanie i rozwój wielowiekowego dziedzictwa kulturowego etnicznej grupy Łemków poprzez otaczanie troską zabytków kultury lemkowej w Polsce, z uwzględnieniem architektury, malarstwa, muzyki, twórczości ludowej i folkloru,
- wspieranie rozwoju nauki i oświaty w społeczności lemkowej,
- popularyzowanie amatorskiego ruchu artystycznego jako szerokiej działalności kulturalno-oświatowej,
- inspirowanie badań naukowych w zakresie lemkoznawstwa,
- coroczne organizowanie „Łemkowskiej Watry” – Święta Kultury Lemkowskiej na obiektach własnych w Zdyni, pow. Gorlice w lipcu,
- reprezentowanie i ochrona interesów ukraińskiej etnograficznej grupy Łemków, przy poszanowaniu ustawodawstwa RP,
- rozwijanie współpracy i dobrosąsiedzkich stosunków między narodami obszaru pogranicza południowo-wschodniego Polski, Słowacji i Ukrainy.
- uczestnictwo w działalności społeczno-obywatelskiej i w życiu publicznym,
- szerzenie sportu powszechnego.

II. W 2019 roku Zjednoczenie Łemków realizowało cele statutowe przez wykonywanie zadań zleconych przez ministerstwa i jednostki samorządu terytorialnego oraz przez inne formy własne jak:

- prowadzenie ośrodka kultury – Centrum Kultury im. B. I. Antonycza w Gorlicach ora Biblioteki im. Kuryłów,
- poradnictwo prawne dla osób indywidualnych starających się o odzyskanie utraconego mienia w ramach deportacyjnej akcji „Wisła”,
- organizowanie zjazdu obecnych oraz byłych mieszkańców wsi Kunkowa,
- organizowanie spotkań kulturalnych, literackich, sportowych,
- organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży: konkurs wiedzy o Łemkowszczyźnie oraz konkurs plastyczny- Łemkowszczyzna okiem dziecka,
- organizowanie lemkowych kermeszy we wsi Olchowiec,
- organizowanie wystaw artystycznych w ramach projektu Lemkowskie Jeruzalem, artystycznych prezentacji organizowanych przez Koło Terenowe ZŁ w Nowicy oraz wystawy poświęconej B. I. Antonyczowi w 110 rocznicę urodzin poety,
- organizowanie debat i dyskusji popularno-naukowych,
- zorganizowanie obchodów 110 rocznicy urodzin B. I. Antonycza oraz 10-lecia działalności Centrum Kultury im. B.I. Antonycza w Gorlicach,
- koordynacja nauczania języka ojczystego w lokalnych punktach nauczania,
- prowadzenie amatorskiego zespołu artystycznego „Lemkiwskij Perstenyk”,
- działalność wydawnicza,

II.1 W ramach ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego Zjednoczenie Łemków zrealizowało następujące zadania:

1. Prowadzenie Centrum Kultury im. Bohdana Ihora Antonycza w Gorlicach.

W Centrum Kultury im. Bohdana Ihora Antonycza działającym od 2009 r., znajduje się ekspozycja stała poświęcona patronowi tej placówki, biblioteka ZŁ z bogatym księgozbiorem książek, czasopism oraz gazet o tematyce łemkowskiej, Archiwum Łemkowszczyzny dokumentujące życie społeczno-kulturalno-religijne na przeciągu stuleci.

W 2019 roku zrealizowano cykl spotkań edukacyjno-kulturalnych pn. „**Spotkania z Łemkowszczyzną**”:

27.01.2019 r. Yde żwizda czudna... Uroczysty wieczór kolęd,

24.02.2019 r. LEMKO Fashion 2019. Warsztaty biżuterii łemkowskiej z Katarzyną Wachowską,

16.03.2019 r. Woda, воск, ogień, miód, jajko, krew... MAGICZNE OBRZĘDY W KARPACKICH TRADYCIACH Spotkanie tematyczne z dr Olgą Solarz,

19.04.2019 r. Lemcosmetik - warsztaty kosmetyki naturalnej z Anną Czuchtą,

4.10.2019 r. Bohdan Ihor Antonycz: 110. Rocznicą Urodzin 1909–2019
Wernisaż wystawy dokumentalnej poświęconej poecie oraz mini koncert zespołu RETRO CAFE,

5.10.2019 r. „Elegia O Śpiewających Drzwiach i Inne Wiersze” — Bohdan Ihor Antonycz — Dr Adam Pomorski, spotkanie autorskie; moderacja: dr Wiktoria Hojsak,

30.11.2019 r. „Trzy miesiące wolności”. Prezentacja pierwszej książki o historii Republiki Komanieckiej (1918–1919) — spotkanie z autorskie z Bogdanem Hukiem oraz Światosławem Galem,

15.12.2019 r. otwarcie wystawy Po–słowie XIX Łemkowskie Jeruzalem na papierze w 110. rocznicę urodzin Bohdana Ihora Antonycza,

22. 12.2019 r. „Jak to dawniej było...”. Weczirky tradycje bożonarodzeniowe dawniej i dziś u Łemków. Darcie pierza, przedzenie na kołowrotkach i inne zimowe zajęcia.

Inne wydarzenia organizowane w ramach działalności kulturalnej CK Antonycza

Spotkania w ramach 5. Festiwalu im. Zygmunta Haupta

28.09.2019 PAŃSTWO KARPATY — RADOSŁAW MICHALSKI (prezes Fundacji Dziedzictwo Przyrodnicze), ADAM ROBIŃSKI (pisarz), INICJATYWA DZIKIE KARPATY

spotkanie tematyczne; moderacja: Andrzej Stasiuk

29.09.2019 BOHDAN IHOR ANTONYDZ: 110. ROCZNICA URODZIN — DANYŁO ILNYTSKYI spotkanie tematyczne; moderacja: Andrzej Stasiuk

8.11. 2019 Okrągły stół SPECYFIKA ŁEMKOWSKIEGO TEKSTU ANTONYDZA
Naszymi gośćmi byli: Rostysław Czopyk, Oleksandr Salij, Mychajło Hnatjuk, Olena Haleta, Jurij Hawryljuk, Kateryna Hlynjanowycz, Wiktor Martynjuk; moderacja: Danyło Ilnytskyi.

9.11. 2019 HUCULSKIE CZEŚĆ ŁEMKAM czyli literacki wieczór pisarzy karpaccich
UCZESTNICY: Wasyl Zelenczuk, Wasyl Karpjuk, Luba-Paraskewia Strynadjuk;
GOŚĆ SPECJALNY: Rostysław Czopyk; moderacja: Danyło Ilnytskyi.

30.11.2019 wystawa „Ukraińskie cerkwie na Łemkowszczyźnie okiem Aleksandra Chylaka”

W ramach działalności CK im. B. I. Antonycza w 2019 r. odbyło się 14 wydarzeń kulturalnych.

Wsparcie finansowe: MSWiA, środki własne.

2. Organizacja Święta Kultury Łemkowskiej „XXXVII. Łemkowskiej Watry” 19-21.07.2019 r.

Łemkowska Watra jest największym łemkowskim wydarzeniem kulturalnym oraz artystycznym w Polsce, które ma istotne znaczenie dla ochrony, zachowania oraz rozwoju kultury naszej społeczności. Zadanie polegało na zorganizowaniu ogólnopolskiego, 3 dniowego festiwalu, którego celem była ochrona, podtrzymanie oraz rozwój materialnej i niematerialnej spuścizny łemkowskiej kultury ludowej. Program Watry składał się z: koncertów zespołów ludowych, folklorystycznych, folkowych, warsztatów, akcji artystycznych, pokazów rzemiosła, konkursów, spotkań autorskich, wykładów, programu dla dzieci oraz projekcji multimedialnych. Bogaty i kompleksowy program ukazuje szeroki kontekst kulturowy oraz etniczną specyfikę regionu, integruje zarówno twórców jak i odbiorców zadania. Działania te oraz biesiadny charakter animują przekaz tradycyjnych kompetencji kulturowych wśród uczestników. Różnorodne i twórcze ujęcie tradycji, jej transformacje oraz przenikanie z elementami kultury współczesnej przyczynia się do szerokiego popularyzowania cech charakterystycznych dla tej mniejszości, wzmacnia tożsamość, buduje poczucie dumy jej spadkobierców. Daje możliwość aktualnej oceny kondycji tej kultury oraz rejestracji zachodzących w niej procesów. Transgraniczny, kulturotwórczy oraz edukacyjny charakter integruje społeczność lokalną oraz sąsiadujące z sobą narody.

Watra umożliwia kontakt z różnego rodzaju przejawami kultury tradycyjnej Łemków jak śpiew, taniec, obrzędowość, rzemiosło, rękodzieło, tradycyjna kuchnia łemkowska, poznanie rzadkich oraz nieistniejących już zawodów. Dzięki prezentacji współczesnych osiągnięć kultury takich jak: wystawa współczesnej twórczości artystycznej młodego pokolenia Łemków, kiermasz książek i czasopism (poezje, opracowania publicystyczne i naukowe), wystawy ikon, oferty fonograficzne odzwierciedlające bogaty współczesny dorobek muzyczny Łemków i inne, goście Watry nabierają przekonania w aktualności tematyki oraz bogactwie naszego dorobku kulturowego. Zdyńskie spotkania zachęcają do ciągłego obcowania z muzyką, językiem i tradycją Łemkowszczyzny.

„Łemkowska Watra” jest formą dialogu międzykulturowego poprzez integrację i wzajemne poznanie się przedstawicieli różnych grup etnicznych i narodów: Łemków, Pogórczan, Słowaków, Bojków, czemu służy walor wielokulturowości proponowanych przedsięwzięć artystycznych.

Przesłaniem „Watry” jest dalekosiężna troska o byt nie tylko zróżnicowanej i rozproszonej społeczności łemkowskiej, ale również innych naszych małych oaz kulturowych, które w dobie globalizacji mają prawo na istnienie, dzięki swym ponadczasowym wartościom.

Motywy przewodnim Watry był łemkowski strój wobec czego w programie wydarzenia znalazło się wiele odniesień oraz elementów poświęconych tradycyjnej odzieży wierzchniej.

W Watrze uczestniczyło w niej od 8 do 10 tysięcy osób, mieszkańców Beskidu Niskiego, gości i turystów z kraju oraz zagranicy. W tegorocznym programie artystycznym „Łemkowskiej Watry” wystąpiło 35 zespołów oraz soliści z Polski, Ukrainy, Słowacji, USA, Serbii i Chorwacji.

Wsparcie finansowe: m.in. MSWiA, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gmina Uście Gorlickie, Starostwo Powiatowe Gorlice, środki własne.

3. Organizacja „Łemkowskich Kermeszów”: XXIX Łemkowski Kermesz w Olchowcu 25-26.05.2019 r.

Łemkowskie Kermesze to cykl corocznie organizowanych spotkań, ważnych dla zachowania kultury duchowej wschodniego rytu oraz tradycji i obyczajów grupy etnograficznej Łemków.

Zadanie pod nazwą **XXIX Łemkowskie Kermesz** w Olchowcu polega na zorganizowaniu 2 dniowego wydarzenia kulturalnego, którego celem jest pielęgnowanie, ochrona, podtrzymanie oraz rozwój materialnej i niematerialnej spuścizny łemkowskiej kultury. Kermesz (odpuść) zbiega się z dniem święta patrona olchowickiej wspólnoty - św. Mikołaja (letniego). Charakter wydarzenia przyczynia się do zachowania, podtrzymywania i dalszego rozwoju tradycji i kultury mniejszości etnicznej jaką są Łemkowie zamieszkujący obszar województwa podkarpackiego. Program zadania składa się z: koncertów zespołów ludowych, folklorystycznych, folkowych, zawodów sportowych, pokazów rękodzieła, wystaw oraz konkursów.

Bogaty i kompleksowy program ukazuje szeroki kontekst kulturowy oraz etniczną specyfikę regionu, integruje i aktywizuje do czynnego udziału zarówno twórców jak i odbiorców zadania. Działania te oraz biesiadny charakter animują przekaz tradycyjnych kompetencji kulturowych wśród uczestników. Różnorodny i twórczy ujęcie tradycji, jej transformacje oraz przenikanie z elementami kultury współczesnej przyczynia się do szerokiego popularyzowania cech charakterystycznych dla regionu, wzmacnia tożsamość, buduje poczucie dumy jej spadkobierców. Daje możliwość aktualnej oceny kondycji tej kultury oraz rejestracji zachodzących w niej procesów. Transgraniczny, kulturotwórczy oraz edukacyjny charakter wydarzenia integruje społeczność na poziomie lokalnym, regionalnym oraz sąsiadujące ze sobą narody. Kermesz kształtując kulturową tożsamość małej ojczyzny jaką jest Łemkowszczyzna, wpływa na mechanizm formowania się więzi oraz identyfikację wspólnot lokalnych z krajem ojczystym.

Największy, cykliczny **XXIX Kermesz w Olchowcu** odbył się 25-26.05.2019 r. wywołał bardzo duże zainteresowanie zarówno łemkowskiej społeczności lokalnej jak i przyjezdnych sympatyków kultury łemkowskiej. Podczas Kermeszu wystąpiło 10 zespołów (w tym z Ukrainy i Słowacji) oraz kilku solistów. Przeprowadzono konkursy śpiewu i recytacji w różnych grupach wiekowych. W ramach wystaw zaprezentowano kolekcję tradycyjnych strojów łemkowskich oraz tradycyjne wycinanki z papieru. Nowym elementem programu był pokaz mody współczesnej inspirowany tradycyjnym strojem ludowym.

Zadanie realizowane wspólnie z Kołem Terenowym ZŁ w Olchowcu.

Wsparcie finansowe: MSWiA, Gmina Dukla.

4. Zorganizowanie przedsięwzięć artystycznych, pn. „Łemkowskie Jeruzalem”

Projekt pn. Łemkowskie Jeruzalem jest niezależną inicjatywą artystyczną cyklicznie realizowaną od 19. lat przez Zjednoczenie Łemków. Zadanie z założenia odwołuje się do łemkowskich tradycji artystycznych i ma na celu integrację łemkowskiego środowiska, ale jest otwarty na twórców różnych narodowości. To cykliczne międzynarodowe przedsięwzięcie polegające na zorganizowaniu wystawy tematycznej prezentowanej w galeriach sztuki na terenie Polski.

Motywy przewodnim tegorocznej edycji projektu pt. Po-słowie. XIX Łemkowskie Jeruzalem na papierze była twórczość Bohdana Ihora Antonycza - ukraińskiego poety i prozaika pochodzącego z Łemkowszczyzny. W jego twórczości dominują motywy relacji człowieka i przyrody, ale artysta żywo reagował także na wydarzenia społeczne i w jego utworach odnajdziemy wiele symbolicznych opisów, np. kapitalistycznego miasta. Artyści zaproszeni do wystawy stworzyli prace zainspirowane poezją Antonycza. Wśród nich znalazł się m.in. jeden z najwybitniejszych malarzy XX w., Jarosław Modzelewski.

Zespół kuratorów tworzyli dr Joannę Zemanek oraz prof. Grzegorza Sztwiertnię z krakowskiej ASP, koordynatorem zadania była Natalia Hładyk. Uczestnikami wystawy byli Łemkowie oraz sympatycy kultury łemkowskiej, mieszkający w Polsce i innych krajach europejskich, łącznie 12-stu artystów.

Wystawy Łemkowskiego Jeruzalem były relacjonowane przez telewizję regionalną TVP 3 Łódź, TVP 3 Wrocław oraz Polskie Radio Rzeszów.

W 2018 roku dodatkowo prezentowana była poprzednia wystawa powstała w ramach XVIII Łemkowskiego Jeruzalem

Harmonogram wystaw:

Po-słowie XIX Łemkowskie Jeruzalem na papierze w 110. rocznicę urodzin Bohdana Ihora Antonycza

04.09.2019 do 12.10.2019 Legnicka Galeria Sztuki Ring, Legnica,
15.11. 2019 do 11.12.2019 Galeria Sztuki Współczesnej w Przemyślu,
15.12.2019 wystawa potrwa do 10.03.2020 Centrum Kultury im. B.I. Antonycza, Gorlice.

Dodatkowe wystawy poprzedniej edycji projektu prezentowane w 2019 r.

XVIII Łemkowski Jeruzalem PiekłoNiebo

18.05.2019 do 22.06.2019 r. Galeria MBWA w Lesznie,
21.03.2019 do 5.05.2019 r. Miejska Galeria Sztuki w Łodzi - Galeria Willa,

W ramach zadania został wydany katalog towarzyszący wystawom, nakład 500 szt.

Wsparcie finansowe: MSWiA, środki własne, współfinansowanie galerii w Legnicy oraz Przemyślu.

5. Wydawanie Kwartalnika „Watra”

Watra (Bampa) – czasopismo popularyzuje regionalizm i regularnie, co kwartał umożliwia pośredni kontakt ze współczesnością i historią małej ojczyzny. Nasz kwartalnik już od 28 lat kolportowany jest do żyjącej w rozproszeniu łemkowskiej społeczności na całym świecie.

W 2019 r. Redakcja „WATRY” prezentowała współczesne formy życia społeczności łemkowskiej. Relacjonowała wydarzenia, podawała informacje i aktualności związane z życiem, kulturą i działalnością społeczności łemkowskiej, zarówno w Polsce, jak i w innych krajach: na Ukrainie, Słowacji, Kanadzie, Serbii. Czasopismo „WATRA” przedstawiło wczoraj, dziś i jutro Łemków, problemy i trudności, z którymi spotyka się łemkowska społeczność. Istotnym celem zespołu redakcyjnego było też pielęgnowanie mowy łemkowskiej. „WATRA” publikowała artykuły historyczne, naukowe i kulturoznawcze. Na łamach kwartalnika mogliśmy przeczytać m.in. o łemkowskich tradycjach i języku, o dawnych zawodach i rzemiosłach Łemkowszczyzny. W „Watrze” zostały zamieszczone stare fotografie i dokumenty, wspomnienia, wiersze i opowiadania. Podano informacje o ciekawych artykułach dot. naszej mniejszości w innej prasie, również z prasy polskojęzycznej, a także prezentacja znanych osób wywodzących się i działających na rzecz środowiska łemkowskiego. Czasopismo popularyzowało nowości wydawnicze o tematyce łemkowskiej, które ukazały się na rynku wydawniczym w Polsce i zagranicą. Stałym elementem „Watry” jest strona adresowana do dzieci i młodzieży.

Wsparcie finansowe: MSWiA, środki własne.

II.2 W ramach dotacji z Ministerstwa Sportu i Turystyki Zjednoczenie Łemków zorganizowało XXIII. „Łemkowską Spartakiadę”, która odbyła się w dn. 19-21.07.2019 r.

SPARTAKIADA jest cyklicznym projektem sportowym, który po raz kolejny zostanie zrealizowany w miejscowości Zdynia, w gminie Uście Gorlickie, w dniach 19-21.07.2019 r. U jego podłoża leży potrzeba fizycznego zaktywizowania oraz zintegrowania sportem dzieci i młodzieży wywodzących się z różnych grup społecznych jak również z różnych kultur etniczno-narodowych.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez zorganizowanie zawodów sportowych, które zaszczepią uczestnikom Spartakiady ducha sportowej rywalizacji. Aktywizację oraz sportową rywalizację, która w tym projekcie została zaszczepiona wśród młodych ludzi, stała się elementem zachęcającym do: prowadzenia zdrowego stylu życia, pozytywnego nastawienia, promowania efektywnego sportowego wychowania. Poprzez udział w grach drużynowych sportowa rywalizacja uczy zawodnika dyscyplinowania oraz współzawodnictwa w duchu fair play. Aktywizacja sportowa kształci w życiu pozasportowym cechy, takie jak wytrwałość, uczciwość, solidarność czy samodyscyplinę. Nawet amatorskie uprawianie sportu może być więc przenoszony na konkretne aspekty życiowe, pomagając człowiekowi w codziennym funkcjonowaniu. Zadanie to propagowało zajęcia sportowe i rekreacyjne wśród młodzieży, kładąc nacisk na zróżnicowanie dyscyplin sportowych, tak aby każdy uczestnik znalazł coś dla siebie. Każdy zawodnik biorący udział w Spartakiadzie mógł spróbować swoich sił na polu różnych form sportowej aktywności, wymienionych poniżej. Projekt ten budził wśród uczestników zainteresowanie sportem oraz zachęci do dalszych treningów i samokształcenia. Zajęcia z zakresu sportowej rywalizacji zorganizowane zostaną na obiekcie będącym własnością organizatora, przeprowadzone zostaną zgodnie z Regulaminem Spartakiady.

Wsparcie finansowe: środki własne, osoby prywatne, sponsorzy.

II.3 W 2019 roku Zjednoczenie Łemków realizowało swoje cele statutowe również przez własne formy pobudzające i pielęgnujące rozwój kultury i oświaty na obszarze Łemkowszczyzny oraz innych skupiskach społeczności łemkowskiej, a mianowicie:

1. Poradnictwo prawne

W trosce o przedstawicieli społeczności łemkowskiej, którzy w rezultacie przejęcia przez Skarb Państwa majątków, w tym lasów połemkowskich rozdysponowanych po wysiedleniu ludności łemkowskiej w 1947 r. Zjednoczenie Łemków wypracowało ścieżkę prawną dającą możliwość w trybie administracyjnym ubiegania się o zwrot utraconych majątków, a obecnie prowadzi na zasadzie wolontariatu porady prawne w zakresie tej dziedziny.

W ramach XXXVII Łemkowskiej Watry w Zdyni Radca Prawny Paweł Sokół prowadził bezpłatne porady prawne z których skorzystało liczne grono zainteresowanych, uczestników tego wydarzenia.

Jak co roku, również i w 2019 r. ZŁ wystąpiło do Ministerstwa Środowiska o wstrzymanie ścinki w lasach co do których ich byli właściciele prowadzą starania o odzyskanie. Konsultacje prawną w tym zakresie oferują również członkowie Zarządu Głównego ZŁ oraz doświadczeni w tej materii prawnicy.

2. Działalność wydawnicza

Katalog wystawy **Po-słowie XIX Łemkowskie Jeruzalem na papierze w 110. rocznicę urodzin Bohdana Ihora Antonycza**, Gorlice 2019 r., język: polski, angielski, gwara łemkowska, 96 str. ISBN 978-83-940062-7-3

Wsparcie finansowe: MSWiA, środki własne.

3. Koordynacja nauczania języka ojczystego w lokalnych punktach nauczania.

Zjednoczenie Łemków troszczy się o edukację młodego pokolenia Łemków. W zespołach nauczania języka ukraińskiego z dialektem łemkowskim wykwalifikowani nauczyciele prowadzą nauczanie łemkowskich dzieci powiatu gorlickiego, nowosądeckiego oraz legnickiego (Gorlice, Gładyszów, Krynica-Zdrój). Przekazują im niezbędną wiedzę z zakresu języka, historii, literatury, geografii, świadomości kulturowej i chrześcijańskiej tradycji Rusi Kijowskiej.

4. Organizowanie spotkań integracyjnych, kulturalnych, naukowych, literackich oraz konkursów.

Zjednoczenie Łemków zorganizowało spotkania integracyjne dla obecnych i byłych mieszkańców wsi, którzy zostali deportowani w ramach akcji „Wisła”. Takie spotkania odbyły się w Kunkowej. W organizację spotkania zaangażowało się koła terenowe ZŁ z Kunkowej. ZŁ wspierało finansowo, logistycznie oraz informacyjnie niniejsze spotkanie.

W 2019 r. Zjednoczenie Łemków było partnerem lub współorganizatorem innych działań kulturalnych takich jak: konferencja naukowa pt. „Dlaczego „trzeba było upływu aż 1100 lat”, aby Papież-Słowianin św. Jan Paweł II uczynił współpatronami duchowo niepodzielnej Europy "dwóch płuc" Apostołów Słowian św. św. Cyryla i Metodego – prekursorów

odprawiania liturgii w językach narodowych w katolickich kościołach w całym świecie od II Soboru Watykańskiego (1962-1965)” W 1150. rocznicę śmierci w 869 r. św. Cyryla współpatrona kijowskiego bractwa Cyrylometodiańskiego w latach 1845-1846. Konferencja organizowana przez Fundację św. Włodzimierza Chrzcziciela Rusi z Krakowa odbyła się 9 maja 2019 roku r. w Auli Collegium Novum UJ w Krakowie. Zjednoczenie reprezentowali: Stefan Kłapyk – Przewodniczący Prezydium ZŁ, Waclaw Szlanta Kłapyk – Z-a Przewodniczący Prezydium ZŁ oraz Aleksander Maślej – członek Zarządu ZŁ

Zjednoczenie Łemków było partnerem 5. Festiwalu im. Zygmunta Haupta realizowanego przez MBP w Gorlicach oraz GCK w Gorlicach.

Zjednoczenie Łemków było partnerem 47. Ogólnopolskiego Konkursu Pisanek im. Michała Kowalskiego w Gorzów Wielkopolski. We współpracy z Łemkowską Fundacją Oświatową im. Jana Krynickiego zorganizowaliśmy ogólnopolski konkursy dla dzieci i młodzież w wieku przedszkolnym i szkolnym w dwóch dyscyplinach: konkurs Wiedzy o Łemkowszczyźnie oraz w konkurs plastyczny "Łemkowszczyzna okiem dziecka". Ogłoszenie wyników odbyło się w ramach 37 Łemkowskiej watry w Zdyni.

W ramach Łemkowskiej Watry w Zdyni po raz 10 zrealizowaliśmy dwudniowy program spotkań autorskich i tematycznych. W ramach programu promowane są publikacje wydawane przez ZŁ oraz łemkowskie organizacje, z którymi współpracujemy. Zakres tematyczny tych spotkań porusza kwestie historii, etnografii, literatury faktu oraz literatury pięknej.

5. Prowadzenie amatorskich zespołów artystycznych

Ważnym elementem działalności organizacji jest również troska o rozwój regionalnych łemkowskich zespołów folklorystycznych. Zjednoczenie Łemków wspiera i promuje Łemkowski Dziecięco-Młodzieżowy Zespół Folklorystyczny „Łemkowski Pierścionek” z Gładyszowa. W 2019 roku zespół koncertował m.in. podczas: 28. Dziecięcego Festiwalu Kultury Ukraińskiej 18-19.05.2019 w Elblągu, 29. Łemkowskiego Kermesz 26.05.2019 w Olchowcu, Festynu Rodzinnego 08.06.2019 w Gładyszowie, Festynu Rodzinnego 29.06.2019 w Brunarach. Dalej Łemko-Granie 13.07.2019 w Krzywej, 37. „Łemkowska Watra” 19-21.07.2019 w Zdyni, Kermesz Łemkowski w Łosiu 21.09.2019 r.

Wsparcie finansowe: środki własne, Łemkowska Fundacja Oświatowa im. Jana Krynickiego.

Zespół Reprezentacyjny Zjednoczenia Łemków „Semeracka Róża” powstał w 2016 r. z inicjatywy młodych członków naszej organizacji. Zespół wystąpił w ramach 37. Łemkowskiej Watry w Zdyni.

6. Audycje Radiowe

Członkowie ZŁ są w stałym kontakcie z dziennikarzami Radia Kraków – audycja Kermesz oraz Polskiego Radia Rzeszów- audycja Skrynia, którym udzielają wywiadów, relacjonują sytuację oraz wydarzenia odbywające się na Łemkowszczyźnie w ramach prowadzonej działalności. Współpraca ta dotyczy także zapowiedzi planowanych działań. W niestety krótkiej zaledwie 20 minutowej audycji redaktorzy starają się zainteresować słuchaczy bieżącymi problemami i wydarzeniami z życia kulturalno-społecznego mniejszości oraz emisją rodzimej muzyki. Obecnie dziennikarzami prowadzącymi audycję w Radiu Kermesz jest Grzegorz Suchanicz- Członek Zarządu ZŁ a także Olga Pyrz, Michał Prytuła członek Koła Terenowego ZŁ w Krakowie.

7. Współpraca z administracją samorządową i rządową.

Rolę przedstawicielską naszej społeczności Zjednoczenie Łemków spełniało na szczeblach samorządu: gminnego, powiatowego, wojewódzkiego oraz wobec urzędów centralnych jak Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych, Ministerstw i Parlamentu RP.

W 2019 r. Przedstawiciele ZŁ tj. Stefan Kłapyk – Przewodniczący Prezydium ZŁ oraz Natalia Hładyk – Sekretarz ZŁ w dn. 28.02.2019 r. spotkali się w Krakowie z Ewą Podłęcka – Pełnomocnik Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. 26.03.2019 r. Grzegorz Trochanowski – członek Zarządu ZŁ oraz Grzegorz Suchanicz – Przewodniczący Prezydium ZŁ ponownie spotkali się z Ewą Podłęcka – Pełnomocnik Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

15.05.2019 r. Stefan Kłapyk – Przewodniczący Prezydium ZŁ oraz Radca Prawny Paweł Sokół reprezentowali interesy naszej społeczności w Ministerstwie Środowiska. spotkanie dotyczyło zwrotu bezprawnie utraconego mienia w ramach akcji Wisła.

15.09.2019 r. Grzegorz Suchanicz – Przewodniczący Prezydium ZŁ oraz Grzegorz Trochanowski – członek Zarządu ZŁ spotkali się z Konsulem Generalnym Ukrainy w Krakowie Olehem Mandiukiem.

8. Promocja działań w mediach.

Zjednoczenie Łemków promuje kulturę łemkowską w: czasopiśmie „Watra”, tygodniku „Nasze Słowo”, „Gazecie Krakowskiej”, Radiu Kraków, Polskim Radiu Rzeszów, TVP Kraków oraz innych mediach ogólnokrajowych i zagranicznych.

Nadal prowadzona jest strona internetowa ZŁ <http://www.lemkounion.pl> oraz strona festiwalowa łemkowskiej Watry w Zdyni <http://watrzdynia.pl/>

Dodatkowo prowadzone były fanpagi: łemkowskiej Watry, łemkowskiego Jeruzalem, CK im. B.I. Antonycza, Koła Terenowego ZŁ w Krakowie oraz Koła Terenowego ZŁ Olchowca na portalu społecznościowym Facebook. W ramach działalności medialnej Koło Terenowe ZŁ z Krakowa przygotowało 4 filmy reklamowe w tym do 37 łemkowskiej Watry oraz naszą organizację. Filmy te zostały zamieszczone na naszych stronach internetowych, fanpagach oraz kanale Youtube.

9. Organizacja X Zjazdu Zjednoczenia Łemków

9.02.2019 r. w budynku Starostwa Powiatowego w Gorlicach odbył się X Zjazd Zjednoczenia Łemków. Podobnie jak poprzednie zjazdy również i ten otworzył przed nami kolejny, nowy rozdział działalności naszej organizacji. W zjeździe wzięło udział 67 delegatów. Podczas Zjazdu wybrany został i uprawnocił się nowy Zarząd w skład którego powołano nowych członków: Lidie Tylawską, Andrzeja Barnę, Jarosława Czuchtę oraz Aleksandra Maśleja.

Ważnym punktem programu X Zjazdu było symboliczne uczczenie XXX-lecia Zjednoczenia Łemków oraz pamięć o najstarszych członkach Zjednoczenia, tych, którzy zakładali naszą organizację. W obecności licznie zaproszonych gości, przedstawiciele administracji państwowej szczebla regionalnego oraz lokalnego, a także przybyłych z całej Polski delegatów podziękowaliśmy osobom, które przez 30 lat angażowały się w działalność organizacji oraz w szereg działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego łemkowszczyzny.

Naszym hasłem przewodnim było:

10. Działalność niektórych Kół Terenowych Zjednoczenia Łemków

Koło Terenowe ZŁ w Legnicy

Jak co roku Koło Terenowe ZŁ w Legnicy zorganizowało 2 zabawy taneczne, które oprócz spotkania strictly towarzyskiego pełnią również funkcję integrującą naszą społeczność licznie zamieszkałą na terenie Dolnego Śląska. Wydarzenia te odbyły się 09.03.2019 r. oraz 17.11.2019 r.

Zjednoczenie Łemków wraz z Kołem Terenowe ZŁ z Legnicy oraz w partnerstwie z IV OL im. B. I. Antonycza w Legnicy zorganizowało warsztaty plastyczne dla dzieci z tegoż Liceum. Motywem przewodnim warsztatów była twórczość B. I. Antonycza. Warsztaty, które poprowadziła Natalia Hładyk odbyły się 12 grudnia 2019 r.

Koło Terenowe ZŁ w Nowicy

Organizacja pleneru artystycznego. Koło Terenowe Zjednoczenia Łemków w Nowicy było organizatorem pleneru artystycznego, który odbędzie się w dn. 10.06-16.06.2019 w Nowicy.

Organizacja wystaw. Koło Terenowe Zjednoczenia Łemków w Nowicy oraz Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej SAREPTA zorganizowało wystawę poplenerową grupy malarzy lwowskich, która odbyła się w dn. 16 czerwca 2019 roku w budynku starej szkoły w Nowicy.

Wystawa malarstwa Petra Sypniaka pt. Nie tylko pejzaż. Wernisaż odbył się 18.07.2019 w Nowicy (w budynku dawnej szkoły). Wystawę można było oglądać do 25.07.2019 roku.

Publikacja katalogu „Ukraińskie cerkwie na Łemkowszczyźnie okiem Aleksandra Chylaka” oraz organizacja cyklu wystaw:

29.11.2019 wystawa „Ukraińskie cerkwie na Łemkowszczyźnie okiem Aleksandra Chylaka”
Nowica, Stara Szkoła,

30.11.2019 wystawa „Ukraińskie cerkwie na Łemkowszczyźnie okiem Aleksandra Chylaka”
w CK im. B. I. Antonycza w Gorlicach

1.12.2019 wystawa „Ukraińskie cerkwie na Łemkowszczyźnie okiem Aleksandra Chylaka”
Krynica, Plebania Greckokatolicka,

Koło Terenowe ZŁ w Olchowcu

Koło Terenowe w Olchowcu jest współorganizatorem cyklicznie realizowanego wydarzenia pn. Łemkowski Kermesz w Olchowcu. Od lat członkowie koła odpowiedzialni są za techniczne oraz logistyczne przygotowanie tego wydarzenia. Uczestniczą w przygotowaniu corocznej koncepcji programowej Kermeszu, na szczeblu gminnym oraz powiatowym lobbując niniejsze przedsięwzięcie. Angażują się w pozyskiwanie środków finansowych, zajmują się

dystrybucja zaproszeń oraz materiałów promujących wydarzenie, wraz z OSP z Iwli organizują i przeprowadzają zabezpieczenie wydarzenia.

Koło Terenowe ZŁ w Kunkowej

Koło Terenowe ZŁ w Kunkowej już po raz drugi zorganizowało zjazd obecnych oraz byłych mieszkańców tej wsi. Współ z tą jednostką ZŁ zorganizowała już trzykrotnie tradycyjne łemkowskie wieczirki w tym roku odbyły się one 22 grudnia w budynku świetlicy wiejskiej.

Koło Terenowe ZŁ w Krakowie

Od 2016 r. Koło Terenowe ZŁ w Krakowie organizuje Kolędowania na Łemkowszczyźnie. W tym roku członkowie tego Koła kolędownili w domach łemków/rusinów we wsi Łosie - 12.01.2019 oraz Chmelowej (SK) - 13.01.2019.

Członkowie Koła prowadzili w 2019 r. prowadzenie fanpagi na Facebooku: Watra Zdynia, Kwartalnik Watra oraz Koło Terenowe ZŁ Kraków. Co roku aktywiści z Krakowa angażują się w reżyserie programu Łemkowskiej Watry w Zdyni, angażują studentów do pracy wolontariackiej w ramach Watry oraz organizują zabawy taneczne.

Koło Terenowe ZŁ w Gorzowie Wlk.

47. OGÓLNOPOLSKI KONKURS PISANEK im. Michała Kowalskiego Gorzów Wielkopolski zorganizowany przez Związek Ukraińców, Zjednoczenie Łemków, Koła Terenowe tych organizacji w Gorzowie Wlkp., oraz Muzeum Lubuskie im Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp. Wyróżnione zestawy pisanek zostały zaprezentowane na wystawie w Muzeum Lubuskim im. Jana Dekerta, której uroczyste otwarcie odbyło się 14 kwietnia 2019 r. w Spichlerzu – filii Muzeum Lubuskiego im. Jana Dekerta przy ul. Fabrycznej 1-3

11. Praca nad strategią rozwoju Zjednoczenia Łemków

W 2019 r. odbyły się 3 spotkania w ramach których członkowie Zarządu Głównego pracowali nad ostatnim etapem 5 letniej strategii rozwoju Zjednoczenie Łemków. Spotkania warsztatowe prowadziła doświadczona trenerka Pani Magdalena Miller. Dodatkowo Pani M. Miller przeprowadziła jednodniowe szkolenia dla członków Zarządu ZŁ z fundraisingu.

Fundraising – jest to proces zdobywania funduszy poprzez proszenie o wsparcie osób indywidualnych, przedsiębiorstw, fundacji dobroczynnych lub instytucji rządowych i samorządowych.

III. Zjednoczenie Łemków jest członkiem: Federacyjnej Unii Europejskich Grup Narodowych (FUEN) z siedzibą we Flensburgu i Światowej Federacji Łemków oraz współpracuje z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Fundacją św. Włodzimierza, Światowej Federacji Łemkowskich-Ukraińskich Organizacji oraz Członkiem wspierającym Związek Ukraińców w Polsce.

W ramach 37. Łemkowskiej Watry w Zdyni odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego SFULO.

ZŁ współpracuje z Cerkwiami obu obrządków wschodnich i terenowymi organami samorządowymi różnych szczebli.

Gorlice, 31.12.2019 r.

**Przewodniczący Prezydium
Zjednoczenia Łemków**

Stefan Klapyk